

Rikos- ja riita-asioiden sovittelun
arviointi- ja seurantatyöryhmän muistio

KUVAILULEHTI

Julkaisija Sosiaali- ja terveysministeriö	Julkaisun päivämäärä 29.12.2000		
Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Rikos- ja riita-asioiden sovittelun arviointi- ja seurantatyöryhmä puheenjohtaja Martti Lähteinen sihteeri Anne Hujala	Julkaisun laji Työryhmämuistio		
	Toimeksiantaja Sosiaali- ja terveysministeriö		
	Toimielimen asettamispäivä 1.12.1998		
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) Rikos- ja riita-asioiden sovittelun arviointi- ja seurantatyöryhmän muistio			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä <p>Työryhmän tuli arvioida sovittelun järjestämis- ja rahoitusmalleja ja tehdä mahdollisia kehittämissuhteita, seurata sovittelun kehitystä sekä tarvittaessa tehdä aloitteita toiminnan kehittämiseksi ja mahdollisten epäkohtien korjaamiseksi, edistää sovittelutoiminnan laajenemista, turvata sovittelulle riittävän yhteneväiset toimintalinjat, seurata lainsäädäntömuutosten vaikutusta ja tarvittaessa esittää lainsäädäntömuutoksia, varmistaa riittävän tilastoseurannan ja muun tiedonkeruun toteutuminen sekä edistää tutkimustoimintaa ja seurata alan kansainvälistä kehitystä.</p> <p>Järjestämis- ja rahoitusmallien osalta työryhmä on jättänyt 31.5.1999 välimietinnön. Tämän jälkeen on asetettu selvityshenkilö edelleen selvittämään sovittelun järjestämistä ja rahoitusta. Selvityshenkilö Juhani Iivarin työ valmistuu samanaikaisesti työryhmän työn kanssa.</p> <p>Työryhmä katsoo, että sosiaali- ja terveysministeriön tulisi asettaa sovittelutoiminnan neuvottelukunta valtakunnallista yhteensovittamista varten.</p>			
Avainsanat: (asiasanat) sovittelu, rikosvahingot, rikoksen uhrin			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita 2000:20		ISSN 1237-0606	ISBN 952-00-0910-8
Kokonaissivumäärä 18	Kieli suomi	Hinta 62,-	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisumyynti puh. 03-260 8158 ja 260 8535 fax 03-260 8150		Kustantaja Sosiaali- ja terveysministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare Social- och hälsovårdsministeriet	Utgivningsdatum 29.12.2000		
Författare (uppgifter om organet: namn, ordförande, sekreterare) Arbetsgrupp för utvärdering och uppföljning av förlikningen av brott- och tvistemål Ordförande: Martti Lähteinen Sekreterare: Anne Hujala	Typ av publikation Promemoria		
	Uppdragsgivare Social- och hälsovårdsministeriet		
	Datum för tillsättandet av organet 1.12.1998		
Publikation (även den finska titeln) Promemoria av arbetsgruppen för utvärdering och uppföljning av förlikningen av brott- och tvistemål			
Publikationens delar			
Referat Arbetsgruppen hade till uppgift att utvärdera modellerna för att anordna och finansiera förlikningen samt att göra eventuella förslag till att utveckla dem, att följa med hur förlikningen utvecklas och att vid behov ta initiativ till att utveckla verksamheten och råda bot på eventuella missförhållanden, att främja en utvidgning av förlikningsverksamheten, att säkerställa för förlikningen tillräckligt enhetliga verksamhetslinjer, att iaktta lagändringarnas inverkan samt vid behov föreslå ändringar i lagstiftningen, att säkerställa tillräcklig statistisk uppföljning och annan datainsamling samt att främja forskningsverksamheten och följa med den internationella utvecklingen inom området. Arbetsgruppen lämnade 31.5.1999 en mellanrapport som behandlade organiserings- och finansieringsmodellerna. Därefter utsåg man en utredningsman att vidare utreda anordnandet och finansieringen av förlikningen. Utredningsmannen Juhani Iivaris arbete färdigställs samtidigt som arbetsgruppens arbete. Arbetsgruppen anser att social- och hälsovårdsministeriet borde tillsätta en delegation för förlikningsverksamhet för att samordna verksamheten på riks nivå.			
Nyckelord förlikning, brottsskador, brottsoffer			
Övriga uppgifter			
Seriens namn och nummer Social- och hälsovårdsministeriets promemorior 2000:20		ISSN 1237-0606	ISBN 952-00-0910-8
Sidoantal 18	Språk finska	Pris 62,-	Sekretessgrad offentlig
Distribution Social- och hälsovårdsministeriets publikationsförsäljning tel. 03-260 8158 och 260 8535 fax 03-260 8150		Förlag Social- och hälsovårdsministeriet	

DOCUMENTATION PAGE

Publisher Ministry of Social Affairs and Health		Date 29 December 2000	
Authors Working Group for evaluation and monitoring of the mediation of criminal and civil cases Chairman: Martti Lähteinen Secretary: Anne Hujala		Type of publication Working Group Memorandum	
		Commissioned by Ministry of Social Affairs and Health	
		Date of appointing the organ 1 December 1998	
Title of publication Report by the Working Group for evaluation and monitoring of the mediation of criminal and civil cases			
Parts of publication			
Summary The Working Group was assigned to evaluate the models for organising and financing the mediation and to make possible proposals for their development, to follow the development of mediation and, if necessary, to take initiatives to develop it and remedy possible defects in it, to promote the extension of mediation activities, to safeguard uniform guidelines for mediation, to follow the impact of law amendments and, if necessary, to propose amendments to legislation, to safeguard the implementation of adequate statistical monitoring and other data collection, and to promote the research and follow the international development in the field. The Working Group submitted an interim report dealing with the models and financing of mediation on 31 May 1999. After that a Rapporteur ad int. was appointed to study further the arranging and financing of mediation. Rapporteur Juhani Iivari's work will be completed at the same time as the Working Group's work. The Working Group considers that the Ministry of Social Affairs and Health should set up an advisory committee for mediation to co-ordinate the activities at the national level.			
Key words mediation, crime damages, victims of crime			
Other information			
Title and number of series Working Group Memoranda of the Ministry of Social Affairs and Health		ISSN 1237-0606	ISBN 952-00-0910-8
Number of pages 18	Language Finnish	Price FIM 62,-	Publicity Public
Distributor/Orders Ministry of Social Affairs of Health, Publications Sales tel. +358-3-260 8158 and 260 8535 fax +358-3-260 8150		Financier Ministry of Social Affairs and Health	

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖLLE

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 1.12.1998 rikos- ja riita-asioiden sovittelun arviointi- ja seurantatyöryhmän, jonka tehtävänä on

- arvioida sovittelun järjestämis- ja rahoitusmalleja ja tehdä mahdollisia kehittämissuhteita

- seurata rikos- ja riita-asioiden sovittelun kehitystä sekä tarvittaessa tehdä aloitteita toiminnan kehittämiseksi ja mahdollisten epäkohtien korjaamiseksi
- edistää sovittelutoiminnan laajenemista
- turvata sovittelulle riittävän yhtenäiset toimintalinjat mm. huolehtimalla tarvittavasta valtakunnallisesta tiedottamisesta
- seurata lainsäädäntömuutosten vaikutusta ja tarvittaessa esittää lainsäädäntömuutoksia
- varmistaa riittävän tilastoseurannan ja muun tiedonkeruun toteutuminen sekä edistää tutkimustoimintaa
- seurata alan kansainvälistä kehitystä

Työryhmän määräaika päättyi 31.12.2000. Sovittelun järjestämisen ja rahoitusmallien arvioinnin osalta työryhmä jätti välimuistionsa 31.5.1999. Työryhmä on toiminut sosiaali- ja terveysministeriön asettaman sovittelutoiminnan järjestämistä ja rahoittamista selvittävän selvityshenkilön Juhani Iivarin taustaryhmänä. Selvityshenkilö jättää raporttinsa samanaikaisesti työryhmän muistion kanssa. Sovittelun tilan osalta työryhmä viittaa selvityshenkilön raporttiin.

Työryhmän kokoonpanoksi tuli seuraava:

puheenjohtajaksi neuvotteleva virkamies Martti **Lähteinen** sosiaali- ja terveysministeriöstä ja jäseniksi ylitarkastaja Anne **Hujala** sosiaali- ja terveysministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Paula **Puoskari** oikeusministeriöstä, ylikomisario Mikko **Lampikoski** sisäasiainministeriöstä, ylitarkastaja Virpi **Jalkanen** valtakunnansyyttäjänvirastosta, neuvotteleva lakimies Antero **Jaakkola** Suomen Kuntaliitosta, tutkija Aarne **Kinnunen** Oikeuspoliittiselta tutkimuslaitokselta 9.7.2000 saakka ja tutkija Jukka-Pekka **Takala** Oikeuspoliittiselta tutkimuslaitokselta 10.7.2000 lukien, tutkimuspäällikkö Juhani **Iivari** Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksesta, ylikonstaapeli Anneli **Aunola** Helsingin kihlakunnan poliisilaitokselta, sovittelusihteeri Helena **Kippo-Pohjanvirta** Sovittelu ry:stä, johtava sosiaalityöntekijä Kalevi **Juntunen** Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystoimesta, puheenjohtaja Lisbet **Konttinen** Suomen Sovittelun Tuki ry:stä 9.7.2000 saakka ja puheenjohtaja Liisa **Hopponen** Suomen Sovittelun Tuki ry:stä 10.7.2000 lukien, sovittelija Pekka **Laine** Lahden sovittelu-toimistosta, erityissosiaalityöntekijä Eero **Pulli** Turun sosiaalikeskuksesta, toimistopäällikkö Olli **Salin** Helsingin kaupungin sosiaalivirastosta ja nuorisotoimenjohtaja Tuija **Öberg** Porvoon kaupungista. Anne Hujalan virkavapauden aikana 1.4.1999 – 31.12.1999 työryhmän jäsenenä on ollut ylitarkastaja Eva **Ojala** sosiaali- ja terveysministeriöstä. Lisäksi työryhmän kokouksiin on osallistunut Ida **Mielityinen** Oikeuspoliittiselta tutkimuslaitokselta. Työryhmän jäsenistä Hujala on toiminut työryhmän sihteerinä, 1.4.1999 – 31.12.1999 välisenä aikana sihteerinä on toiminut Ojala. Ojala on osallistunut työryhmän kokouksiin myös vuoden 2000 aikana.

Työryhmä on kuullut seuraavia asiantuntijoita:

Matti Kurvinen, opetusneuvos, Opetushallitus
 Timo Heikkonen, ylikonstaapeli, Malmin poliisipiiri
 Vesa Löppönen, komisario, Itäkeskuksen poliisipiiri
 Marja Pellinen, koulukuraattori, sekä viisi oppilasta, Ala-Malmin peruskoulu
 Anu Muuri, kehittämispäällikkö, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus
 Jorma Kalske, valtakunnansyyttäjä, valtakunnansyyttäjänvirasto

III

Staffan Levén, puheenjohtaja, Ruotsin nuorten rikoksentekijöiden kohtelua selvittävä komitea

Karin Jungerfelt, sihteeri, Ruotsin nuorten rikoksentekijöiden kohtelua selvittävä komitea

Monika Possauner, sosiaalityöntekijä, Helsingin kaupunki

Liisa Korhonen, sosiaalityöntekijä, Helsingin kaupunki

Ossi Eskelinen, yhteiskuntatieteiden tohtori, Professional Research & Planning

Terhi Raitanen, yhteiskuntatieteiden ylioppilas, Professional Research & Planning

Sami Mahkonen, selvitysmies, oikeusministeriö

Terttu Mehtonen, suunnittelija, Vantaan sovittelutoimisto

Timo Pehrman, sovittelija, Vantaan Sovittelijat ry.

Työryhmä jättää sovittelua koskevan raporttinsa sosiaali- ja terveysministeriölle.

Helsingissä joulukuun 29 päivänä 2000

Martti Lähteinen

Anneli Aunola

Anne Hujala

Liisa Hopponen

Juhani Iivari

Antero Jaakkola

Virpi Jalkanen

Kalevi Juntunen

Helena Kippo-Pohjanvirta

Pekka Laine

Mikko Lampikoski

Eero Pulli

Paula Puoskari

Olli Salin

Jukka-Pekka Takala

Tuija Öberg

Johdanto

Sovittelutoiminta on vakiinnuttanut asemansa suomalaisessa yhteiskunnassa. Vuoden 1999 aikana sovittelua on toteutettu 144 kunnassa. Sovittelukäsittelyyn lähetettiin vuoden 1999 aikana yhteensä 4 557 tapausta. Koulutettuja vapaaehtoissovittelijoita toimii noin 1 000.

Erityisesti sovittelu on nähty hyvänä keinona puuttua nuorten tekemiin rikoksiin ja vahingontekoihin. Nuorten tekemien rikosten sovittelun kehittäminen on myös nostettu esiin nykyisen hallituksen hallitusohjelmassa.

Oikeusministeriö on 27.7.1999 käynnistänyt kokeilun, jossa pyritään nopeuttamaan nuorten tekemien rikosten tutkintaa, syyttämistä, tuomioistuini- ja täytäntöönpanoprosessia sekä kytkemään huolto- ja tukijärjestelmät nykyistä tiiviimmin oikeusprosessiin. Kokeilun johtoryhmänä toimiva työryhmä voi myös tehdä aloitteita sovittelujärjestelmien kehittämisestä alle 15-vuotiaille nuorille.

Samanaikaisesti työryhmän kanssa on työskennellyt mm. oikeusministeriön asettama rikoksen uhrin aseman parantamista selvittävä toimikunta, jonka yhtenä tehtävänä on pohtia sovittelun ja muiden laissa sääntelemättömien järjestelmien käyttöä sekä kehittämismahdollisuuksia uhrin aseman kannalta. Toimikunnan määräaika on 23.4.2000 – 30.4.2001.

Myös opetusministeriön hallinnonalalla on kehitetty koulusovittelua. Kansainvälistä yhteistyötä on tehty mm. Connect fi-006 -aloitteen puitteissa.

Sovittelun järjestäminen ja rahoitus

Työryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti antanut väliraportin 31.5.1999 sovittelutoiminnan järjestämisestä ja rahoituksesta. Väliraportissaan työryhmä alustavasti hahmotteli sovittelutoiminnan rahoituksen ja organisoinnin kehittämis ehdotustaan velka-neuvontamallin mukaisesti. Työryhmä katsoi, että samoin kuin ehdotuksessa velka-neuvonnan järjestämiseksi sovittelussakin valtio vastaisi toiminnan rahoittamisesta ja muut organisaatiot, pääasiassa kunnat, huolehtisivat toimeksiantosopimusten perusteella sovittelupalvelujen tuottamisesta. Toiminta perustuisi kuntalain 2 §:n 2 momentin mukaiseen kuntien ja valtion välisiin toimeksiantosopimuksiin. Tällaisella järjestämistavalla voitaisiin turvata, että sovittelu nykymuodossaan niin kuntien kuin muiden organisaatioiden tuottamana voisi jatkua. Myös kuntien välinen yhteistoiminta tulisi olla mahdollista.

Työryhmä katsoi, että uuden mallin soveltuvuutta sovittelutoiminnan järjestämiseen tulisi selvittää perusteellisesti, ja työryhmä esitti kahden selvityshenkilön sekä tutkimusavustajan asettamista noin puolen vuoden määräajaksi. Lisäksi valtioneuvoston päätöksessä sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelma 2000 – 2003 (annettu 28.10.1999) on todettu, että sosiaali- ja terveysministeriö ja oikeusministeriö valmistelevat vuonna 2000 toimenpide-ehdotukset koko maan kattavien rikos- ja riita-asioiden sovittelupalveluiden turvaamiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti selvityshenkilöksi VTT, tutkimuspäällikkö Juhani Iivarin 1.5.2000 – 31.12.2000 väliseksi ajaksi. Selvityshenkilön tutkimusavustajana on toiminut VTM Marko Lähteenmäki. Selvityshenkilön tehtäväksi tuli 1) kartoittaa sovittelun laajuus, kustannukset, tarve sekä organisointi nykytilanteessa, 2) tutkia ja arvioida velkaneuvontamallin ja muiden mahdollisten mallien käyttökelpoisuutta sovittelutoiminnan järjestämisessä ottaen huomioon kansainväliset kokemukset sovittelun järjestämisestä sekä 3) tehdä ehdotus siitä, miten sovittelutoiminta tulisi järjestää, jotta sovittelun valtakunnallinen kattavuus saavutettaisiin. Työryhmä toimi selvityshenkilön ns. palautetyöryhmänä.

Selvityshenkilö jättää raporttinsa samanaikaisesti työryhmän raportin kanssa.

Lainsäädäntö

Rikos- ja riita-asioiden sovittelun kehittämistyöryhmä katsoi, että sovittelun mainitseminen sosiaalihuollon lainsäädännössä vahvistaisi sovittelun asemaa. Tuolloin työryhmä katsoi, että luontevia kohtia sosiaalihuollon lainsäädännössä olisivat lastensuojelulain (683/1983) 13 § ja sosiaalihuoltolain (710/1982) 17 §. Rikos- ja riita-asioiden sovittelun seurantatyöryhmän mukaan sosiaali- ja terveysministeriössä käynnistymässä olevan lastensuojelulain muutostyön yhteydessä tulisi ottaa huomioon sovittelun kehittämistyöryhmän tekemä esitys. Kehittämisen ja arviointityöryhmä katsoo, että sosiaalihuollon lainsäädännön muutostarpeet tulee arvioida siinä kokonaisuudessa, kun selvityshenkilön esittämiä toiminnan järjestämiseen liittyviä muutosehdotuksia jatkossa työstetään.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Työryhmä seurasi tiiviisti Oikeuspoliittisella tutkimuslaitoksella tehtävää tutkimusta Rikos ja sovittelu; Valikoituminen, merkitys ja uusintarikollisuus (Mielityinen Ida, Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 167/1999). Tutkimus valmistui syksyllä 1999.

Työryhmän työn aikana valmistui Anne Aaltosen tutkimus Sovittu juttu – sopuhinta. Rikossovittelun kustannusvaikutukset oikeuskäsittelyyn verrattuna (Stakesin raportteja 230/1998).

Työryhmä on useaan otteeseen keskustellut tutkimustarpeista. Työryhmä on kuullut yhteiskuntatieteiden tohtori Ossi Eskelistä ja yhteiskuntatieteiden ylioppilas Terhi Raitasta, jotka ovat esitelleet tutkimussuunnitelmaansa Lapset rikosten sovittelussa; tutkimushanke alle 15-vuotiaiden sovittelujärjestelmästä ja sen toimivuudesta.

Työryhmä on useaan otteeseen keskustellut perheväkivaltatapausten sovittelusta ja siitä tulisiko kyseistä teemaa tutkia. Ensi- ja turvakotien liitto ja Suomen Sovittelun Tuki ry ovat jättäneet syksyllä 2000 Raha-automaattiyhdistykselle hakemuksen kehittämishankkeeksi perheväkivallan kohtaaminen sovittelussa. Hankkeen käytännön toteuttamisessa olisi mukana myös Kriisikeskus Tukinainen.

Opas. Suomen Sovittelun Tuki ry ja Stakes julkaisivat vuonna 1999 Rikos- ja riita-asioiden sovittelijan oppaan (Stakesin oppaita 35/1999). Opas on ilmestynyt myös ruotsiksi.

Tilastoseuranta

Rikos- ja riita-asioiden sovittelun arviointi- ja seurantatyöryhmä asetti työryhmän selvittämään sovittelun tilastointiin liittyviä mahdollisuuksia. Tilastotyöryhmään kuuluivat työryhmän jäsenet Juhani Iivari, Antero Jaakkola, Olli Salin, Aarne Kinnunen ja Kalevi Juntunen.

Tällä hetkellä sovittelutilastoja tuotetaan kuudella paikkakunnalla Tampereen kaupungin tietotekniikkakeskuksen ja sovittelutoimiston kanssa valmistetulla Soto-sovellusohjelmalla, joka on tarkoitettu ensisijaisesti sovittelutoiminnan toimistotehtävien hoitamiseen. Helsingissä on kehitetty vastaavaan tarkoitukseen Access-pohjainen sovitteluohjelma. Useimmilla paikkakunnilla ei ole käytössä mitään atk-sovellusta sovittelutoiminnan tilastointiin tai käytännön tehtävien suorittamiseen.

Tilastotyöryhmä on katsonut, että sovittelutoiminnan tietohallinnalta edellytetään kolmentasoista tulosta:

1. Vuosittain kerättävä suppea tilastoaineisto Stakesiin
2. Laaja tilastoaineisto erikseen ja vain ajoittain tarvittavaan tutkimuskäyttöön
3. Sovittelun päivittäiseen toimintaan liittyvä tietoaineisto sovittelutoimistoille

Tilastotyöryhmän selvityksen mukaan sekä Tampereen kaupungin Soto-sovellusohjelma että Helsingin kaupungin käyttämä ohjelma tuottavat aineistoa edellä mainittuihin tarkoituksiin. Molemmat ohjelmat ovat helposti muunneltavissa uusia tieto- tai tilastointitarpeita vastaaviksi sekä molemmat ohjelmat voidaan kehittää usean käyttäjän ohjelmiksi. Niistä voidaan myös rakentaa valtakunnallisen tilastoinnin helpottamiseksi erilliset internet-pohjaiset tilastosivut. Stakes voisi hoitaa teknisesti suppean valtakunnallisen sovittelutilastoinnin, jolloin sovittelutoimistoilta edellytetään valmiiksi kehitettyä yhteistä ja atk-pohjaista tilastoaineistoa. Suurimpana ongelmana sovittelun valtakunnallisen tilastointiaineiston tuottamisessa on sovittelua toteuttavissa kunnissa asianmukaisen atk-laitteiston ja yhteisen sovitteluohjelman puuttuminen. Tilastointityöryhmä jatkaa edelleen työtä valtakunnallisen tilastoseurannan kehittämiseksi joko atk-sovelluksia tai manuaalisia vaihtoehtoja käyttäen.

Valtakunnallinen yhteensovittaminen

Työryhmä katsoo, että valtakunnallisena toimintana tulisi järjestää tuki sovittelun järjestämistahoille. Työryhmä esitti väliraportissaan, että sosiaali- ja terveysministeriö asettaisi rikos- ja riita-asioiden sovittelun neuvottelukunnan. Neuvottelukunnalla tulisi olla päätoiminen sihteeri. Neuvottelukunnalle tulisivat ne tehtävät, joita tähän asti on hoidettu määräaikaaisesti asetettujen työryhmien puitteissa. Neuvottelukunnan keskeisiä tehtäviä tulisivat olemaan tutkimus- ja koulutustoiminta, tiedottaminen, kansainvälinen yhteistyö sekä sovittelun kehittämisohdotusten tekeminen.

Valtioneuvoston päätöksessä sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelma 2000 – 2003 (annettu 28.10.1999) on todettu, että rikos- ja riita-asioiden sovittelutoiminnan valtakunnallinen koordinointi organisoidaan pysyväälle pohjalle asettamalla neuvottelukunta vuoden 2001 alusta.

Edelleen työryhmä katsoo, että sosiaali- ja terveysministeriö asettaisi valtioneuvoston päätöksen mukaisesti sovittelun neuvottelukunnan toiminnan valtakunnallista yhteensovittamista varten. Mikäli neuvottelukunnalle ei voida osoittaa päätoimista sihteeria, tulisi sihteerityöhön panostaa useamman hallinnonalan voimavaroja erikseen sovittavan työnjaon mukaisesti.

Kansainvälinen toiminta

Työryhmän työn aikana on kehitetty yhteistyöfoorumit niin pohjoismaiselle yhteistyölle kuin eurooppalaiselle yhteistyöllekin. Työryhmän jäsenistä Juhani Iivari on osallistunut European Forum for Victim-Offender Mediation and Restorative Justice -yhteistyöfoorumin valmisteluprosessiin. Foorumin peruskirja allekirjoitettiin 8 joulukuuta 2000 Leuvenissa Belgiassa. Pitkällä tähtäimellä Foorumin tarkoituksena on mahdollistaa tiedon- ja kokemustenvaihto, konsultaatiot ja keskustelut koskien uhritekijä-sovittelua.

Foorumin valmisteluprosessin aikana lokakuussa 1999 järjestettiin Leuvenissa kansainvälinen sovittelua käsittelevä seminaari, johon useat työryhmän jäsenet osallistui-
vat. Seminaarijulkaisu on ilmestynyt kesäkuussa 2000. Seminaarijulkaisun yhteydessä samassa teoksessa on raportoitu projektityö, jossa on selvitetty sovittelun asemaa ja järjestämistä kuudessa EU-maassa sekä Puolassa ja Norjassa. Foorum on myös julkaissut Newsletterin ensimmäisen painoksen kesäkuussa 2000.

Työryhmä on välittänyt edelleen Foorumin pyynnön toiminnan rahoittamiseksi. Suomessa oikeusministeriö, sisäasiainministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö ovat sitoutuneet rahoittamaan Foorumin toimintaa kolmen vuoden aikana 2001 – 2003.

Pohjoismaalaisen Sovittelufoorumin (NFM) ensimmäinen yleiskokous pidettiin Tukholmassa 23.1.1999. NFM on yhdistys, joka tähtää sovittelun kehittämiseen ja levittämiseen konfliktinratkaisukeinona kaikissa pohjoismaissa. NFM pyrkii vahvistamaan pohjoismaista yhteistyötä sovittelun alalla. Pohjoismaainen sovittelua käsittelevä konferenssi järjestettiin Oslossa 12.– 14.11.1999.

Tampereella järjestettiin Suomen Sovittelun Tuki ry:n 10-vuotisjuhlaseminaarina pohjoismaainen sovitteluseminaari 26.–27.10.2000. Järjestäjinä olivat Suomen Sovittelun Tuki ry, Pohjoismaainen ministerineuvosto, Tampereen sovittelu- ja vapaaehtoistoimisto ja Tampereen kesäyliopisto.

Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus rikosasioiden sovittelusta hyväksyttiin Euroopan neuvoston ministerikomiteassa 15.9.1999 (Mediation in Penal Matters. Recommendation No R ((99)) adopted by the Committee of Ministers of The Council of Europe on 15 September 1999). Asiakirja on Euroopan Neuvoston suositus jäsenmaille sovittelun asianmukaiseksi toteuttamiseksi. Kyseessä on suositus, jonka tehtävänä on edistää sovittelun hyvää toteuttamista niin, että kaikkien osapuolten, sovitte-

levien ihmisten, sovittelijoiden ja viranomaisten, luottamus toiminnan asianmukaisuuteen ja rehtyyteen voisi lisääntyä. Tätä sovittelun "minimisäännöstöä" tai "peruskirjaa" voidaan käyttää opetusmateriaalina ja keskustelun synnyttäjänä sovitteluun liittyvässä koulutuksessa ja käytännön työssä niin kansalaisten kuin viranomaistenkin keskuudessa. Suositusta voi käyttää myös pohjana kansallisten minimisääntöjen laatimisessa.

Työryhmän toimeksiannosta Euroopan neuvoston suositus on käännetty suomeksi ja jaettu sovittelutoimistojen käyttöön.

Työryhmässä vierailivat Ruotsin valtioneuvoston asettaman nuorten rikoksentekeijöiden kohtelua selvittävän komitean edustajat, komitean puheenjohtaja, Länsi-Ruotsin hovioikeuden osastopäällikkö Staffan Levén ja komitean sihteeri Karin Jungerfelt. Komitean raportti on ilmestynyt marraskuussa 2000 (Medling vid ungdomsbrott, Betänkande av Utredningen om medling vid ungdomsbrott. Statens offentliga utredningar, SOU 2000:105)

Tiedottaminen

Työryhmä on työstänyt eteenpäin aiemman työryhmän valmistelemaa esiteluonnosta. Suomen- ja ruotsinkielinen lyhyt esite sovittelusta on lähetetty sähköpostin liitetiedostona sovittelutoimistojen käyttöön.

Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus rikosasioiden sovittelusta on lähetetty sovittelutoimistoille.